

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

56-1

BRNO 2015

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 56
Volume 56

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková,
Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce
Cover Photography

Želešice. Polotovar sekerky (viz obr. 5, str. 40).
Želešice. Axe blank (see Fig. 5, Pg. 40).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2015
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2015 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Resumé

Chropyně (Bez. Kroměříž), „Platz Svobody“. Latènezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

KOSTELEC NA HANÉ (OKR. PROSTĚJOV)

Ulice Pod Kosířem a Jakubské náměstí. KLPP - platěnická kultura. Sídliště. Záchranný výzkum.

Ve dnech 21. června až 1. září 2014 byl realizován průběžný archeologický dohled při stavbě „Řešení úprav prostranství centra města Kostelec na Hané“, v k. ú. Kostelec na Hané, okr. Prostějov. Na dvou místech bylo zachyceno narušení archeologických situací, které vyžadovalo provedení záchranného archeologického výzkumu. V ulici Pod Kosířem (ZM ČR, 1:10 000, list 24-24-01, 454:155 mm od Z:J s. č.) byl skrývkou dotčen sídlištní objekt platěnické kultury starší doby železné, který ve své výplni obsahoval též příměs keramických zlomků neolitických, patřících kultuře s keramikou lineární. Přímo před hlavním vstupem do budovy tzv. staré školy, v severovýchodním cípu Jakubského náměstí (ZM ČR, 1:10 000, list 24-24-01, 455:148 od Z:J s. č.), se podařilo zjistit skupinku čtyř sídlištních jam taktéž halštatského stáří (obr. 2). Zachycené pravěké osídlení v obou případech souvisí s větší polykulturní lokalitou rozloženou v poloze s pomístním názvem „Panský dvůr“ a je zcela v souladu s dřívějšími archeologickými zjištěními (např. Šmíd 2004, 72, zde též úplný přehled pramenů a literatury) – aktuální poznatky však přesto zajímavě doplnily naše znalosti o charakteru i hustotě osídlení a přinesly též nový pramenný materiál hmotné povahy.

Pavel Fojtík

Literatura

Šmíd, M. 2004: Pravěké a raně historické osídlení katastru města Kostelec na Hané. *Střední Morava* 19, 58–99.

Resumé

Kostelec na Hané (Bez. Prostějov), Pod Kosířem Gasse, Jakubské Platz. Hallstattzeit – Platěnice Phase der Lausitzer Urnenfelder Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 2. Kostelec na Hané. Objekty 501–504, pohled od jihozápadu.

Abb. 2. Kostelec na Hané. Anlagen 501–504, Blick von Südwesten.

LUKOV NAD DYJÍ (OKR. ZNOJMĚ)

„Ostroh“, parcela číslo 1897/1. Časná doba laténská. Žárový hrob. Náhodný nález. Uložení nálezů: Jihomoravské muzeum ve Znojmě.

Výšinné sídliště „Ostroh“ leží na výrazném výběžku nad meandrem řeky Dyje na katastru obce Lukov nad Dyjí. V roce 2012 byl z této lokality darován do archeologické podsídky Jihomoravského muzea ve Znojmě nález meče, pochvy a sekáče z časně laténské (Nejedlá 2014, 143–150). Výbava bojovníka pochází z rozrušeného objektu nedaleko výšinného sídliště. Zbraně vykazují úmyslnou deformaci a odborné analýzy prokázaly jejich expozici vysokým teplotám (v ohni).

Meč z lukovského „Ostrohu“ představuje typ dlouhého meče (obr. 3), je dochován ve třech fragmentech svědčících o úmyslné (rituální) deformaci (svinutí). Organické části tvořící jílec (rukojeť i záštitu) se díky žehu nedochovaly. Zbyl pouze řap/trn kvadratického průřezu, který ukončuje velice dobře zachovalá přínýtovaná kovová podložka s křídélky. Meč byl původně zasunut do pochvy, ze které díky žáru zbylo koncové kování. Jedná o nákončí typu C1 s jednodušším, mírně zahroceným, prolamovaným kovááním. V reliktu byla zjištěna výzdoba, ornament tvoří rýhování.

Společně s mečem byl objeven masivní železný sekáč s mírně prohnutou čepelí, zesíleným hřbetem a obloukovým ostřím. Povrch sekáče je silně korodován a stejně jako meč prošel druhotnou deformací ohněm. Přesto se v 2/3 čepele sekáče podařilo rozpoznat taktéž rýhovanou výzdobu.

Z časně laténu pocházejí z území Moravy (na rozdíl od Čech) prozatím jen ojediněle nalézané hroby. Žárový pohřeb z lukovského „Ostrohu“ je však zcela výjimečný svou přílohou. Dosud nebyly na Mora-

vě v LTA mezi (ojedinělými) hroby zachyceny pohřby s bojovníckou výbavou (Sankot 2003). Za další ukazatel podepírající tvrzení časného datování nálezu můžeme považovat ukončení jílce meče a to podložkou s křídélky, kde se dochoval zoomorfní motiv dvou stylizovaných zvířecích figur s hlavičkami na koncích. Analogie k motivu vyobrazenému na podložce s křídélky můžeme spatřovat již v nálezech z 5. století př. n. l. z Halštatu. Tento unikátní nález otevírá nový pohled na tehdejší sebereprezentaci elit časného latěnu na Moravě.

Alena Nejedlá

Literatura

Nejedlá, A. 2014: První nález časně laténského meče na Moravě. In: J. Čížmářová, N. Venclová, G. Březinová (eds.): *Moravské křižovatky. Střední Podunají mezi pravěkem a historií*. Brno: Moravské zemské muzeum, 143–150.

Sankot, P. 2003: *Les épées du début de La Tène en Bohême*. Fontes archaeologici Pragenses 28. Prague: Museum Nationale Pragae.

Obr. 3. Lukov. Časně laténský meč. Foto A. Komendová.

Fig. 3. Lukov. Early La Tène sword. Photo by A. Komendová.

Resumé

Lukov nad Dyjí (Znojmo District), „Ostroh“. At the beginning of 2012, the South Moravian Museum in Znojmo was presented with the find of a sword, a scabbard, and a dagger. The first Early La Tène iron sword in Moravia was found in a warrior cremation grave. The weapons have been retrieved from a disturbed pit not far from the hilltop settlement. The analyses have shown that the weapons had been exposed to high temperatures, and the sword has been preserved in three fragments that indicate a deliberate (ritual) folding. We can regard the winged pommel of the sword, on which a zoomorphic motif of two

stylized animal figures with heads at the ends was preserved as another indication of the early dating of the find. Analogies to the zoomorphic motif can be seen in the finds from Hallstatt from the 5th century BC. The hitherto unique warrior burial with the first discovery of an Early La Tène sword in Moravia poses a number of questions. Archaeological research at this site would certainly produce significant data.

MAREFY (OKR. VYŠKOV)

„Široké vinohrady“. Období popelnicových polí, halštat. Kulturní vrstva. Záchranný výzkum.

V červnu až říjnu 2014 provedlo Muzeum Vyškova, p. o., záchranný archeologický výzkum na stavbě čerpací stanice pohonných hmot v Marefách. Zkoumaná plocha se nachází na jihovýchodním úpatí kóty 333, v jihozápadním rohu křižovatky Slavkov u Brna – Bučovice a Letonice – Marefy, v nadmořské výšce 216–220 m. Na ZM ČR 1:10 000, list 24-43-10, je vytyčena body 285:270, 297:275, 306:244, 305:244, 300:255, 298:262, 285:260 mm od Z:J s. č.

Při průzkumu skrývky a výkopů byla zjištěna místa až 1,80 m mocná kulturní vrstva s nálezy z mladší a pozdní doby bronzové, ojediněle ze starší doby železné.

Klára Rybářová

Resumé

Marefy (Bez. Vyškov), „Široké vinohrady“. Jung – und Spätbronzezeit, Hallstattzeit. Kulturschicht. Rettungsgrabung.

MEDLOV (K. Ú. MEDLOV U UNIČOVA, OKR. OLMOUC)

Intravilán, před č. p. 252 a 255. Platěnická kultura. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JSTK (X:Y) – 1098826.97 : 558694.94

Při archeologických dohledech na stavbě VI. etapy kanalizace byly zdokumentovány 3 halštatské zásobnice před domy č. p. 252 a 255. Lokalita se nachází na mírném svahu obráceném k východu s nadmořskou výškou 254–256 m a souvisí s již známým sídlištěm (Kalábek 2006).

Marek Kalábek

Literatura

Kalábek, M. 2006: Medlov (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 47, 157.